

Stanovisko

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora (SPPK) podporuje rozhodnutie Ministerstva životného prostredia SR vnieť transparentnosť, efektívnosť a spravodlivosť do systému rozšírenej zodpovednosti výrobcov (RZV) pre obaly. Zmena však musí reflektovať nevyhnutnosť úzkeho zapojenia výrobcov do nastavenia a realizácie nového fungovania RZV na Slovensku, teda tých, ktorí celý systém RZV financujú. Zmeny očakávame nielen v oblasti organizácií zodpovednosti výrobcov, ale aj v systéme triedeného zberu na Slovensku a v transparentnosti obcí pri efektívnom výbere zberových spoločností.

SPPK žiada, aby sa k prijímaniu tak zásadnej legislatívy uskutočnila riadna odborná diskusia a štandardný legislatívny proces. Za nevhodné považujeme obchádzanie legislatívneho procesu, neuskutočnenie medzirezortného pripomienkového konania či zneužitie inštitútu skráteného legislatívneho procesu. SPPK žiada vládu SR a Ministerstvo životného prostredia SR, aby sa vrátilo v procese k odbornému prediskutovaniu pripraveného zámeru ministerstva na zmeny rozšírenej zodpovednosti výrobcov, pri schvaľovaní postupovalo podľa pravidiel riadneho legislatívneho procesu a zorganizovalo okrúhle stoly na predmetnú tému so zástupcami výrobcov a odbornej verejnosti.

SPPK už dlhodobo upozorňuje na skutočnosť, že zavedený systém rozšírenej zodpovednosti výrobcov pre obaly je netransparentný, neefektívny a nespravodlivý. Komora preto víta a podporuje snahu ministra životného prostredia vnieť do systému RZV také zmeny, ktoré k transparentnosti, efektívnosti a spravodlivosti skutočne povedú. SPPK podporuje, aby činnosť organizácií zodpovednosti výrobcu bola koncentrovaná v rámci takého systému, ktorého hlavný riadiaci orgán bude zložený zo zástupcov výrobcov ako prispievateľov a zástupcov štátu.

SPPK žiada zásadné zmeny v legislatíve týkajúce sa zodpovednosti za plnenie cieľov a limitov, ktorá je aktuálne na výrobcov a nie na organizáciách zodpovednosti výrobcov (OZV), cez ktoré si výrobcovia plnia zákonnú povinnosť. V praxi to znamená, že napriek tomu, že zabezpečenie spätného zberu odpadov z obalov a nakladanie s vyzbieraným odpadom z obalov nie je v rukách výrobcov, ale v rukách OZV, pokuty za neplnenie cieľov a limitov platia výrobcovia. Ďalšími požiadavkami SPPK sú najmä:

- dôsledná autorizácia a kontrola OZV,
- zverejňovanie všetkých zmlúv súvisiacich so systémom RZV, ktoré nemajú byť považované za dôverné a zo strany zmluvných strán nesmie byť požadovaná mlčanlivosť k individuálnym dohodám,
- povinnosť obcí vykonávať výberové konanie na zabezpečenie zberovej spoločnosti za účasti OZV,
- povinnosť obcí zverejňovať informácie o výberovom konaní, ustanoviť povinné kritériá na zohľadnenie výberu zberovej spoločnosti pre obce,
- ustanoviť väčšiu kontrolu činnosti a fungovania koordinačného centra pre obaly zo strany výrobcov prostredníctvom zástupcov komôr zo zákona a sociálnych partnerov, prípadne zaradiť koordinačné centrum pod kuratelú štátu,
- kontrolovať a zverejňovať funkčnosť a nákladovosť triedeného zberu v obciach,
- zabezpečiť dodržiavanie nediskriminačných podmienok výrobcov zo strany OZV pri uzatváraní zmlúv s výrobcami, t.j. jednotné platby za jednotku vyhradeného prúdu odpadu pre všetkých výrobcov v danej OZV a zákaz dohadovania individuálnych cien,
- triediť iba vybrané odpady z obalov na základe možnosti ich následného zhodnotenia/recyklácie, aby sa nestávalo, že vytriedený odpad skončí na skládkach alebo v spaľovni,
- zrušiť úlohu OZV v oblasti propagačných a vzdelávacích aktivít, keďže environmentálne vzdelávanie je súčasťou všetkých stupňov školského vzdelávania a každá obec informuje o zavedenom systéme triedeného zberu samostatne,
- zaviesť povinnosť zápisu výrobcu do registra výrobcu vyhradeného výrobku už pri zakladaní podnikateľskej činnosti a kontrolovať subjekty nezapojené do rozšírenej zodpovednosti výrobcov tzv. „free riderov“ zo strany kontrolného orgánu MŽP SR,
- sfunkčniť informačný systém odpadového hospodárstva (ISOH) v SR v zmysle cieľov predstavených

ešte v roku 2017 tak, aby zefektívnil zber a vyhodnocovanie dát potrebných na transparentné a efektívne fungovanie rozšírenej zodpovednosti výrobcov.

V zmysle uvedeného si SPPK dovoľuje vyzvať ministra životného prostredia na začatie riadnej odbornej diskusie s cieľom nastaviť procesy v systéme rozšírenej zodpovednosti tak, aby boli transparentné, efektívne, spravodlivé, aby v neprimeranej miere negatívne neovplyvňovali konkurencieschopnosť potravinárskeho priemyslu a vo svojej podstate akceptovali celospoločenskú zodpovednosť v oblasti spätného zberu odpadov z obalov.